

Міжнародні зв'язки

На початку липня 2013 р. Голова Верховного Суду України **Ярослав Романюк** провів зустріч із делегацією Верховного Суду Держави Лівія на чолі з його Головою **Камалем Баширом Даганом**, яка перебувала в Україні з робочим візитом.

До складу делегації входили радники Верховного Суду Держави Лівія **Хусейн Омр Аль-Штеві**, **Раджеб Абураві Агиль**, **Абдурахман Хусейн Аль-Алям Мазіні**, керівник офісу Голови Верховного Суду Держави Лівія **Абдульбасет Омр Кара**.

У зустрічі взяв участь Тимчасовий повірений у справах Держави Лівія в Україні **Алхаді Асбає**.

Верховний Суд України представляли заступник Голови Верховного Суду України — секретар Судової палати у кримінальних справах **Анатолій Редька**, заступник Голови Верховного Суду України — секретар Судової палати у господарських справах **Валентин Барбара**, заступник Голови Верховного Суду України — секретар Судової палати в адміністративних справах **Віктор Кривенко**, судді Верховного Суду України **Галина Канигіна**, **Микола Короткевич**, **Петро Панталієнко**, **Олександр Потільчак**, **Віктор Школярів**, керівник апарату Верховного Суду України **Іван Кучерина**, начальник відділу міжнародного співробітництва **Ліна Губар**, керівник прес-служби **Людмила Момот**.

Вітаючи гостей, Ярослав Романюк висловив сподівання, що цей візит стане вагомим внеском не лише у розвиток двостороннього співробітництва між верховними судами Лівії та України, а й сприятиме розвитку співробітництва між двома державами загалом. Він поінформував гостей про перебіг судово-право-

вої реформи в Україні, спрямованої відповідно до європейських стандартів на забезпечення в державі формування ефективної системи судового захисту прав громадян. Зокрема, у тісній співпраці з Радою Європи в Україні реформується система кримінальної юстиції: новий Кримінальний процесуальний кодекс докорінно змінив модель кримінального процесу — із пострадянської обвинувальної на

європейську змагальну, зауважив Голова Верховного Суду України і підкреслив, що процес реформування кримінального та кримінально-процесуального законодавства спрямований, серед іншого, на гуманізацію правових норм і зменшення кількості осіб, які перебувають під вартою.

Камаль Башир Даган повідомив про те, що і в Державі Лівія здійснюється реформування судової системи, та висловив щирі вдячність українським колегам за надану можливість по-бувати в Україні та обмінятися напрацьованим

досвідом. За словами високого гостя, у Державі Лівія прагнуть створити державу закону, тож мости дружнього співробітництва між верховними судами різних країн, зокрема й України, що налагоджуються нині, мають цьому сприяти.

Сторони обмінялися інформацією про судовий устрій Лівії та України, обговорили повноваження найвищих судових органів обох держав, висловилися за подальше розширення взаємовигідного співробітництва.

Ярослав Романюк порушив питання про долю 19 українців, засуджених у Лівії до 10 років позбавлення волі з виправними роботами за надання технічної підтримки колишньому лівійському режиму. Україна сподівається на перегляд цього суворого вироку або ж на застосування положень українсько-лівійської Угоди про передачу засуджених осіб (у цьому випадку — з Лівії в Україну), що діє з 2010 р.

Камаль Башир Даган висловив сподівання, що під час апеляційного перегляду цієї справи, що набула широкого розголосу, не буде допущено несправедливості. Він також із розумінням поставився до занепокоєння Голови Верховного Суду України щодо долі чотирьох громадян України, які понад півтора року перебувають під вартою колишньої влади без висунення їм будь-яких офіційних обвинувачень, і щодо необхідності якнайшвидшого переведення їх під юрисдикцію офіційної влади та прийняття справедливого рішення стосовно їх подальшої долі.

На завершення зустрічі Ярослав Романюк і Камаль Башир Даган підписали Меморандум про взаєморозуміння щодо співробітництва у правовій та судовій сферах між Верховним Судом України та Верховним Судом Держави Лівія.

8—11 липня 2013 р. відбувся робочий візит делегації Верховного Суду України на чолі із секретарем Пленуму Верховного Суду України **Юрієм Сеніним** до Касаційного суду та Державної ради Франції.

До складу делегації входили судді Верховного Суду України **Тетяна Жайворонок**, **Марина Кліменко**, **Олег Кривенда**, заступник керівника апарату Верховного Суду України **Ірина Бейцун**.

У рамках візиту, основною метою якого було ознайомлення зі структурою та повноваження-

ми Касаційного суду та Державної ради Франції, а також здійсненням судочинства в державі у цілому, відбулися зустрічі української делегації із Першим Головою Касаційного суду Франції **Вінсентом Ламандою**, головою третьої цивільної палати цього суду **Жаном-Франсуа Вебером**, суддями Касаційного суду Франції, Апеляційного суду м. Парижа і Трибуналу великого процесу м. Парижа.

Касаційний суд в системі судочинства Франції є найвищою судовою інстанцією з роз-

гляду цивільних, господарських, кримінальних та соціальних справ. У Кодексі про організацію судочинства як фундаментальний визначено принцип «У всій Французькій Республіці існує лише один Касаційний суд», який є невід'ємною складовою кінцевої мети діяльності найвищої судової інстанції, що полягає в уніфікації судочинства, коли правові норми однаково тлумачаться на всій території держави та формуванні такої судової практики, яка є основоположною для всіх судових органів. ▶

▶ Члени української делегації ознайомились із процедурою надання висновку Касаційним судом, коли суди у разі виникнення труднощів при застосуванні норми права можуть звернутися до найвищого судового органу щодо її тлумачення. Ця процедура дає змогу касаційній інстанції забезпечувати єдність судової практики до ухвалення судового рішення у справі.

Корисним є також досвід Франції у проведенні спільних засідань палат Касаційного суду, на вирішення яких передаються спори, якщо справа належить до компетенції кількох палат, або якщо з цього питання в палатах прийнято чи можливе прийняття суперечливих рішень. Це забезпечує єдність судової практики в самому Касаційному суді.

Інтерес викликала і процедура неприйнятності скарги, що застосовується у випадку відсутності належних підстав. Така скарга може бути розглянута за спрощеною процедурою колегією у складі трьох суддів, що дає можливість значно зменшити навантаження на суд касаційної інстанції та підвищити оперативність вирішення справ. Зокрема, частка скарг, розглянутих за цією процедурою, в середньому становить 30 % у цивільних справах і 60 % — у кримінальних.

З метою поширення правових позицій та підходів щодо вирішення справ Касаційним судом до судів нижчого рівня функціонує спеціальна служба, одним із основних завдань якої є формування відповідних добірок судової практики та доктрин із розгляду певних категорій справ, які публікуються у виданнях суду.

Члени делегації обговорили, крім того, окремі питання здійснення медіації у цивільних та кримінальних справах, мета якої у Франції полягає у примиренні учасників процесу.

Було вивчено також практику вирішення спорів щодо розмежування юрисдикцій під час засідання Трибуналу з конфліктів — спеціального органу, до складу якого входять по чотири представники Касаційного суду та Державної ради, обговорено питання повноважень та

функціонування цього органу із заступником його голови Жан-Луї Галле.

Відповідно до програми візиту члени української делегації відвідали Державну раду Франції, яка є дорадчим органом уряду з питань підготовки проектів нормативних актів і водночас вищою інстанцією з розгляду адміністративних справ, провели зустрічі з головою дев'ятої підсекції секції з конфліктів Жаном-П'єром Жугеле та іншими членами цієї установи, обговорили окремі актуальні питання здійснення судочинства в адміністративних справах.

Візит відбувся за підтримки Проекту ОБСЄ «Сприяння здійсненню реформи кримінального правосуддя в Україні». До складу делегації українських суддів увійшли національний радник з юридичних питань координатора проектів ОБСЄ в Україні Станіслав Шевчук та працівник зазначеного проекту Олександр Водяніков.

Верховний Суд України висловлює подяку Посольству Франції в Україні та технічному раднику при Міністерстві юстиції України судді Крістин Пільтан.

Для довідки. Угоду про взаєморозуміння між Верховним Судом України і Касаційним судом Франції підписано 8 липня 2009 р.

17 липня 2013 р. у приміщенні Верховного Суду України відбулася зустріч Голови Верховного Суду України **Ярослава Романюка** з членом ради директорів Фонду лорда Слинна (далі — Фонд), лордом-суддею у відставці Апеляційного суду Англії та Уельсу сером **Робіном Олдом**.

Ярослав Романюк подякував серу Робіну Олду за ініціативу у проведенні зустрічі, що свідчить, на його переконання, про наміри цієї авторитетної правничої інституції й надалі поглиблювати співпрацю з Верховним Судом України. Наразі діяльність Фонду зосереджено на утвердженні верховенства права і незалежності судової влади, прав людини, поширенні законодавства та практики Європейського Союзу, впровадженні альтернативних форм вирішення спорів. Усі ці напрями цікаві й важливі для України, тому поглиблення співробітництва Верховного Суду України з Фондом є надзвичайно актуальним,

зазначив Ярослав Романюк і поінформував високого гостя про черговий етап реформування судової системи в Україні, роль і місце в ньому Верховного Суду України та необхідність розширення його повноважень як найвищого судового органу у системі судів загальної юрисдикції. Окремо Голова Верховного Суду України наголосив на актуальності запровадження в Україні медіації як однієї з процедур досудового вирішення спорів.

Процедура медіації (на рівні апеляційних судів) дійсно досить популярна у Великобританії, сказав сер Робін Олд, і є чимало спеціалістів, які можуть поділитися з українськими колегами напрацьованим досвідом. Він також підкреслив, що оскільки метою діяльності Фонду є надання допомоги й консультування адвокатів і суддів у країнах Центральної та Східної Європи, то і співробітництво Фонду із Верховним Судом України поглиблюватиметься.

Сторони також обговорили різні аспекти подальшої співпраці, визначили їх пріоритетність.

Суддя Верховного Суду України **Микола Короткевич** розповів про перші напрацювання судової практики застосування нового Кримінального процесуального кодексу, прогресивність його новел, зокрема щодо забезпечення судового контролю на стадії слідства, запровадження посади слідчого судді.

Суддя Верховного Суду України **Богдан Пошва** звернув увагу на важливість для України обмінюватись досвідом із суддями верховних судів різних країн, зокрема, й Великобританії — держави з усталеними демократичними принципами.

На завершення зустрічі Голова Верховного Суду України висловив сподівання, що співпраця з Фондом і надалі буде ефективною та плідною.